

Istorija medicine | History of medicine

Historijat JU Opća bolnica „Prim. Dr. Abdulah Nakaš“ sa posebnim osvrtom na razvoj odjeljenja za urgentnu medicinu u periodu od 2006–2017. godine

JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ Sarajevo, Republika Bosna i Hercegovina

Autori: med. tehničar Daris Nevesinjac, med. tehničar Edin Đono

SAŽETAK

JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ Sarajevo ima veoma dugu i bogatu tradiciju. Nastala je još u XIX vijeku i od tada je prošla kroz mnoge historijske epohe - turska vremena, austrougarski period, vremena obiju Jugoslavija, pa sve do današnje Bosne i Hercegovine. Unutar organizacionih jedinica bolnice obavljaju se sljedeće djelatnosti: hospitalizacija, medicinska njega i hirurške djelatnosti, dijagnostika, liječenje, opservacije, analize, hitne intervencije, proizvodnja farmaceutskih preparata, izdavanje i spravljanje lijekova po proceduri. Kapacitet ustanove je 300 postelja. U njoj je zaposleno više od 500 uposlenika. Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo od 20. aprila 2006. bolnica dobiva sadašnji naziv – JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ po šefu hirurških disciplina, glavnom hirurgu Armije BiH i osnivaču BiH sindikata uposlenika u zdravstvu. Odjeljenje za urgentnu medicinu predstavlja bolnički

ABSTRACT

PI General Hospital "Prim. dr. Abdulah Nakas", Sarajevo has a very long and rich tradition. It was founded in the 19th century and went through many historical epochs - Turkish times, the Austro-Hungarian period, the times of both Yugoslavia and all the way to today's Bosnia and Herzegovina. Within the organizational units of the hospital, the following activities are performed: hospitalization, medical care and surgical activities, diagnostics, treatment, observations, analyses, emergency interventions, production of pharmaceutical products, fabrication and distribution of medicinal products. The institution's capacity is 300 beds. It employs over 500 employees. By the decision of the Assembly of the Sarajevo Canton from April 20th 2006. the hospital gets the present name - Public institution General Hospital "Prim. dr. Abdulah Nakas" after the head of surgical disciplines, the main surgeon of the Army of Bosnia and Herzegovina and the foun-

segment savremenog koncepta sistema zbrinjavanja urgentnih stanja u urbanoj sredini. To je samostalno bolničko odjeljenje u kome se zbrinjavaju pacijenti upućeni iz drugih zdravstvenih ustanova prehospitalnog nivoa, radi pružanja trenutnog ili definitivnog tretmana urgentnih stanja. Proces rada na Odjeljenju se odvija u sljedećim prostorijama: čekaonica i prijemno trijažni odjel, ambulanta za reanimaciju, hirurška ambulanta, gipsaona, prostor za opservaciju pacijenata i potrebne popratne prostorije. Patologija koja se obrađuje i tretira na Odjeljenju je obrada i tretman svih vitalno nestabilnih pacijenata (vanjskih i stacionarnih) hirurške, internističke i neurološke hitnosti, sve ortopedske povrede upućene u bolnicu ili dovezene kao hitan slučaj, detoksikacija i opservacija intoksiciranih pacijenata na bilo koji način, predoziranje opojnim drogama i alkoholom, akutni dermatološki slučajevi. Odjeljenje prima i sve druge hitnosti, ali se one tretiraju dijagnostički, a konačno zbrinjavanje se obavlja do sekundarnog nivoa, dok se ostalo prosljeđuje na tercijarni nivo zdravstvene zaštite. Za dijagnostiku patologije koristimo bolničku laboratoriju dok se radiološka dijagnostika (RTG, CT, UZ) obavlja na bolničkom odjeljenju za radiologiju. Konsultativni pregledi drugih specijalista bolnice imaju prioritet po indikaciji hitnosti. Na Odjeljenju za urgentnu medicinu je zaposleno 20 uposlenika, koji rade u smjenskom radu. Tim ovog Odjeljenja čini 8 ljekara specijalista urgentne medicine i 12 medicinskih tehničara.

Ključne riječi: Javna Ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“, Bolničko urgentno odjeljenje – organizacija, Sestrinske procedure

der of the BiH unions of employees in health care. Department for Emergency Medicine is a hospital segment based on modern concept of the emergency care system in the urban environment. It is independent hospital department where patients sent from other health care facilities at the prehospital level are treated in order to provide immediate or definite treatment of urgent conditions. The working process at the Department takes place in the following rooms: waiting room and reception triage department, resuscitation clinic, surgical clinic, gypsum, room for observation of patients and necessary attendant rooms. The pathology processed and treated at the department is the treatment of all vitally unstable patients (external and stationary) of surgical, internist and neurological urgency, all orthopedic injuries sent to the hospital or brought to an emergency, detoxification and observation of the intoxicated patients in any way, overdose with narcotic drugs and alcohol, acute dermatological cases. The department receives all other urgencies, however, that all are treated diagnostically, and the final care is done to the secondary level, while the rest is forwarded to the tertiary level of health care. For diagnostics of pathology, we use a hospital laboratory. Diagnostic Radiology (X-ray, CT, Ultrasound...) is done on the Radiology department. Consultations by other hospital specialists have priority as an indication of urgency. Department of Emergency Medicine have 20 employees who work in shifts. ER Department includes 8 doctors of emergency medicine specialists and 12 medical technicians.

Keywords: Public Institution General Hospital Prim. dr. Abdulah Nakas, Emergency Service, Hospital - organization and administration, Procedure for nurses

Uvod

JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“, Sarajevo ima veoma dugu i bogatu tradiciju. Nastala je još u XIX vijeku i od tada je prošla kroz mnoge historijske epohe - turska vremena, austrougarski period, vremena obiju Jugoslavija, pa sve do današnje Bosne i Hercegovine (1).

Slika 1 Turska vojna bolnica

Osnovao ju je, kao tursku vojnu bolnicu, Topal Šerif Osman-paša. Uz građansku bolnicu, koja se počela graditi nešto ranije, to su tada bile jedine dvije bolnice na teritoriji BiH (1). Imala je svoj vodovod i kanalizaciju, što je u to doba bila rijetkost, a u njoj je otvorena i prva savremena apoteka u BiH. Vodili su je vojni turski ljekari, a u bolnici su liječeni isključivo turski vojnici i starješine i ona nije imala nikakav uticaj na zdravstveno stanje stanovništva u BiH (1).

U austrougarskom periodu, nasljeđena turska vojna bolnica je postala Garnizonska bolnica broj 25. Godine 1897. ova bolnica se sastojala od dva kompleksa zgrada (1). U prvom kompleksu se nalazila glavna zgrada, oficirska bolesnička baraka, baraka kuhinje i kupatila, zatim razni mali objekti koji su služili kao radionice, magacini materijala i sl. Drugi kompleks se sastojao od pet vojničkih bolesničkih baraka, barake mrtvačnice i peći za spaljivanje (1). Organizacija bolnice je bila zasnovana na paviljonskom sistemu. Bila je namijenjena isključivo vojnim potrebama sa vojnim austrougarskim ljekarima (1).

Između dva svjetska rata izgrađen je još jedan paviljon. Iako je tada imala 18 vojnih ljekara, radila je isključivo za potrebe armije, kao armijska bolnica Druge vojne oblasti (1).

Sastojala se iz stare turske bolnice i pet paviljona, a imala je: hirurško, interno, zarazno, kožno-ve-

nerično, očno, ORL, prijemno odjeljenje, rentgen, laboratorij, prosekturu, biblioteku, zubnu stanicu, apoteku i pozadinske prostorije (kuhinja, radionica, perionica, magacini, štale, garaže). Normalni kapacitet joj je iznosio oko 400 kreveta. Takvu bolnicu je naslijedila Nezavisna država Hrvatska i u vremenu od 1941. do 1945. kapacitet joj se proširuje na 800 kreveta bez proširenja smještajnog prostora (1).

Godine 1958. hirurško, očno, ORL, rentgen odjeljenje i bolnički laboratorij su dobili pristojan smještaj u novoizgrađenoj zgradi. Godine 1960. stara turska vojna bolnica, iako dotrajala, adaptirana je u polikliniku, ATD i dječiji dispanzer, pa je na taj način obezbijedeno više mogućnosti za njihov rad (1).

Od 1967. neuropsihijatrijsko, dermatovenerološko i zarazno odjeljenje dobijaju uslovniji smještaj u paviljonu koji je izgrađen za vreme stare Jugoslavije.

Godine 1961. adaptirana je baraka za smještaj odjeljenja za fizikalnu terapiju i rehabilitaciju (1).

Radovi na novoj bolnici su otpočeli 1973. godine, a njena izgradnja je dovršena 1979. godine. Time je bolnica dobila sadašnji izgled. Kapacitet joj je bio 420 kreveta. Pored vojnih lica u njoj su se liječili i civili. Obezbjeđivala je primarnu, sekundarnu i djelimično tercijarnu zdravstvenu zaštitu (1).

Slika 2 Današnji izgled bolnice

Od 29. juna 2000. naša ustanova posluje pod nazivom JU Opća bolnica „Sarajevo“. Osnovana je za obavljanje javne zdravstvene djelatnosti u oblasti specijalističko-konsultativne i bolničke zaštite za Kanton Sarajevo. Unutar organizacionih jedinica bolnice obavljaju se sljedeće djelatnosti: hospitalizacija, medicinska njega i hirurške djelatnosti, dijagnostika, liječenje, operacije, analize, hitne intervencije, proizvodnja farmaceutskih preparata, izdavanje i spravljanje lijekova po proceduri. Kapacitet ustanove je 300 postelja. U njoj je zaposleno više od 500 uposlenika (1).

Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo od 20. aprila 2006. bolnica dobiva sadašnji naziv – Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ po šefu hirurških disciplina, glavnom hirurgu Armije BiH i osnivaču BiH sindikata uposlenika u zdravstvu (1).

Razvoj odjeljenja za urgentnu medicinu u periodu 2006 – 2017.

Odjeljenje za urgentnu medicinu predstavlja bolnički segment savremenog koncepta sistema zbrinjavanja urgentnih stanja u urbanoj sredini. To je samostalno bolničko odjeljenje u kome se zbrinjavaju pacijenti upućeni iz drugih zdravstvenih

ustanova prehospitalnog nivoa, radi pružanja trenutnog ili definitivnog tretmana urgentnih stanja. Osposobljeno medicinsko osoblje provodi trijažu, dijagnostiku i tretman svih hitnih stanja. Prioritet imaju životno ugroženi pacijenti (1).

Slika 3 Ambulanta za reanimaciju

Osnovni cilj i zadatak je prepoznavanje, praćenje i početni tretman liječenja pacijenata. Proces rada na odjeljenju se odvija u sljedećim prostorijama: čekaonica i prijemno-trijažni odjel, ambulanta za reanimaciju, hirurška ambulanta, gipsaona, prostor za opservaciju pacijenata i potrebne popratne prostorije (1).

Patologija koja se obrađuje i tretira na odjeljenju je obrada i tretman svih vitalno nestabilnih pacijenata (vanjskih i stacionarnih) hirurške, internističke i neurološke hitnosti, sve ortopedske povrede upućene u bolnicu ili dovezene kao hitan slučaj, detoksikacija i opservacija intoksiciranih pacijenata na bilo koji način, predoziranje opojnim drogama i alkoholom, akutni dermatološki slučajevi (1). Odjeljenje prima i sve druge hitnosti, ali se one tretiraju dijagnostički, a konačno zbrinjavanje se obavlja do sekundarnog nivoa, dok se ostalo prosljeđuje na tercijarni nivo zdravstvene zaštite. Za dijagnostiku patologije koristimo bolničku laboratoriju dok se radiološka dijagnostika (RTG, CT, UZ) obavljaju na bolničkom odjeljenju za radiologiju (1). Konsultativni pregledi drugih specijalista bolnice imaju prioritet po indikaciji hitnosti. Na Odjeljenju za urgentnu medicinu je zaposleno 20 uposlenika, koji rade u smjenskom radu. Tim ovog Odjeljenja čini 8 ljekara specijalista urgentne medicine i 12 medicinskih tehničara (1).

Pacijenti dolaze na Odjeljenje sa uputnicom iz domova zdravlja, Zavoda za hitnu medicinsku pomoć ili ako su dovezeni njihovim sanitetskim vozilom, nakon što je procijenjeno u primarnoj zdravstvenoj zaštiti da je pacijentu potreban dalji tretman na našem odjeljenju (1).

Na Odjeljenju se takođe educiraju mladi ljekari i specijalizanti u sklopu njihovog redovnog staža. Kontinuirana edukacija ljekara i medicinskih sestara/tehničara se odvija kroz predavanja i kurseve iz oblasti urgentne medicine. Pratimo savremene trendove, smjernice i dostignuća u oblasti urgentne medicine (1).

Tabela 1. Statistički prikaz pruženih usluga na Odjeljenju za urgentnu medicinu za period 2006 - 2017. (2)

Godina	Pregledi	Prijemi	Opservacije	Reanimacija	Broj dolazaka ZHMP*
2006.	9176	1306	1512	16	1138
2007.	9019	1435	2633	10	1476
2008.	10414	1515	3645	37	1919
2009.	11827	1732	4402	37	2282
2010.	13296	1598	4410	22	2340
2011.	11847	1369	4064	21	2530
2012.	12586	1335	5178	23	2764
2013.	13471	1173	5619	8	2862
2014.	13419	1287	5822	30	3002
2015.	11970	1007	5289	18	2413
2016.	19329	1625	6258	72	4269
2017.	23342	1892	13195	70	5262

*ZHMP -Zavod za hitnu medicinsku pomoć

Zaključak

Odjeljenje za urgentnu medicinu JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ za nekoliko godina je steklo status važnog segmenta u sistemu zbrinjavanja hitnih stanja u Kantonu Sarajevo, što potvrđuje evidentan porast broja upućenih pacijenata.

Značajan porast broja opservacija i medicinskih usluga uz nepromijenjen broj hospitalizacija pokazuje kvalitet tretmana na odjeljenju.

S obzirom na to da se stalno povećava obim rada, a time i opterećenost uposlenika, evidentna je potreba za novim kadrovima, za novom tehničkom opremom i najvažnije, za edukacijom radi postizanja maksimalne stručne kompetencije.

Trajni prioritet našeg rada je nastojanje da nam pacijent bude u fokusu interesovanja.

Reference

1. JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ [Internet]. Sarajevo JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“; c2008 [03.05.2018]. Historijat; [about 7 screens]. Available from: <https://www.obs.ba/index.php/historijat.html>
2. Statistički prikaz pruženih usluga na Odjeljenju za urgentnu medicinu za period 2006 - 2017. na osnovu godišnjeg izvještaja o radu Odjeljenja za Urgentnu medicinu.